

УДК 376

Козлов В. В.¹, Дєвочкіна Н. М.²

¹ студ. гр. КНТ-137 ЗНТУ

² канд. філос. наук, доц. ЗНТУ

ОСОБЛИВОСТІ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ У ВИШАХ

Сучасна система освіти в Україні переживає глобальні зміни, що виявляють себе у пошуку валідних механізмів, які дозволяють розширити доступ до вищої освіти всім категоріям громадян, включаючи людей з обмеженими фізичними можливостями.

Одним з процесів трансформації освіти, заснованим на розумінні, що люди з особливими потребами в сучасному суспільстві можуть і повинні бути залучені в соціум є інклюзивна освіта. Ідея такої освіти орієнтована на формування умов для процесу спільного навчання та розвитку осіб з обмеженими фізичними можливостями та учнів без обмежень.

Інклюзивна освіта розвивається на основі традиційної та спеціальної систем освіти і має на меті зміну освітніх умов, орієнтованість під потреби кожного студента.

Підвищення доступності якісної конкурентоспроможної освіти в Україні визнано одним з ключових напрямів державної освітньої політики в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки.

Незважаючи на те, що нормативно-правова база для реалізації інклюзивної освіти державними органами розроблена і врегульована, реалізувати інклюзію на практиці досить складно.

Так як в вищих навчальних закладах велика диференціація напрямків підготовки, умов, наукової і матеріальної бази, це створює ряд перешкод розвитку інклюзивної освіти.

В Україні доступ до вищої освіти має обмежене число осіб із захворюваннями опорно-рухового апарату, з порушеннями слуху, зору, захворюваннями нервової системи.

Якщо питання інклюзивної освіти в школі знаходиться під особливою увагою з боку профільного міністра і першою леді, то в вищих навчальних закладах проблемні питання найчастіше вирішуються в форматі адміністрації вищів, профспілкових організацій та органів місцевої влади. З боку держави передбачені лише виплати так званих «соціальних стипендій».

Що ж необхідно для успішної реалізації технології інклюзивного навчання та здобуття якісної вищої освіти молодим людям з обмеженими фізичними можливостями?

Для навчання студентів з особливими освітніми потребами вищим навчальним закладам необхідно перш за все мати відповідну матеріально-технічну базу.

Так як багато студентів з обмеженими фізичними можливостями не можуть освоювати навчальну програму ВНЗ у встановлені терміни і в необхідному обсязі, їм потрібна адаптована навчальна програма та індивідуальні навчальні плани, складені з урахуванням їх особливостей і можливостей.

Не варто забувати і про недосконалість системи оцінювання, оскільки в інклюзії учень оцінюється в порівнянні з самим собою, але вчорашнім.

Однією з важливих умов інклюзивної освіти є також наявність кваліфікованих фахівців з корекційного навчання, соціальної реабілітації, які орієнтовані у специфіці адаптованих програм та розуміють зв'язок нозології порушення з особливими освітніми потребами студента.

При навчанні у ВНЗ дуже важливим є процес адаптації, залучення студента з відхиленнями здоров'я до загального навчального середовища, усунення психологічних бар'єрів, що виникають при спільному навчанні.

Таким чином, досягти якісної інклюзивної освіти можна лише шляхом вирішення комплексу взаємопов'язаних завдань:

- педагог буде готовий до появи в академічній групі «особливого» студента та надасть йому можливість показати себе;

- фахівець з реабілітації (асистент) професійно організує підтримку навчального процесу;
- студент буде бачити перспективи свого розвитку (тільки так він буде готовий довести, що може досягти рівня розвитку більшості своїх однолітків, і навіть, у чомусь випередити їх);
- будуть створені спеціалізовані навчальні програми, підкріплені відповідним наочним матеріалом;
- в навчальному процесі буде передбачено поєднання індивідуальних і колективних форм роботи;
- навчальні приміщення будуть пристосовані і обладнані для всіх нозологій інвалідності.

На мою думку, освіта стане дійсно інклюзивною лише тоді, коли Україна, подолає бар'єри як на інфраструктурному рівні так і на рівні свідомості своїх громадян. Інклюзія не обмежується тільки освітою. Особливу увагу потрібно приділяти не тільки інклюзивній освіті, а інклюзивному вихованню суспільства в цілому. Цей процес повинен відбуватися одночасно у всіх сферах життєдіяльності. Ми повинні навчитися проявляти повагу, терпимість і мудрість по відношенню один до одного. Всі люди - різні, але, незважаючи на індивідуальні відмінності, кожна людина цінна!